

การนำนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีไชน่าทาวน์ “เยาวราช”
Policy Implementation of Tourism Development in Bangkok: Case study in China Town (Yaowarach)

ชนะพล เดชวิฑูล¹, รศ.ดร. สมิหรา จิตตลลดากร², ดร. อนุชา ทิรคานนท์³, นางพรทิพย์ อ่อนนุ่ม⁴
นักศึกษาลัทธิปริยญาปรัชญาดุสิต^{2,3,4}ที่ปริกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
E-mail address: chanapol@chanapol.net

บทคัดย่อ

ดุษฎีนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพัฒนาการการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร และ (2) ศึกษากระบวนการของการนำนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า (1) นโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร เป็นนโยบายที่มุ่งเน้นให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สู่ความเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเน้นคุณภาพนักท่องเที่ยวที่เข้ามาและการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ และ (2) กระบวนการในการนำนโยบายการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพทั้งระยะสั้นและระยะยาว สภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวคือการขยายตัวของนักท่องเที่ยวทำให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้น และการอพยพแรงงานจากต่างถิ่น คุณลักษณะและจำนวนของหน่วยงานมีสถานภาพ อำนาจหน้าที่ และทรัพยากรที่ทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ส่วนกระบวนการทางการเมือง ได้แก่ ความสามารถในการต่อรองระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของนโยบาย

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ, การพัฒนาการท่องเที่ยว, ไชน่าทาวน์

Abstract

The purpose of this dissertation was aimed (1) to examine tourism development policy taken by Bangkok metropolis, and (2) to investigate how the Bangkok tourism development policy has been implemented. The results showed that (1) Bangkok tourism development policy has emphasized Bangkok as a tourism metropolis with sustainable development and conservation and tourism resources and becomes a center of tourism in Southeast Asia region as well as concentrated on the quality of the incoming tourists and the constructive tourist development, and (2) the tourism policy implemented includes those activities promoting both short-term and long-term tourism development in Bangkok, the economic and social conditions that affect tourism development and the growth of tourism and increase in the investment, labor migration, attributes and number of authorities and resources to achieve their goals, and political processes; including ability to negotiate between government agencies and policy stakeholder

Keywords: Policy Implementation, Tourism Development, China Town

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่นๆ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีแนวโน้มการแข่งขันรุนแรงขึ้นตามลำดับ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554, หน้า 6)

กรุงเทพมหานครเป็นเขตการปกครองพิเศษตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ที่ต้องบริหารจัดการด้านต่างๆ ในพื้นที่กรุงเทพฯ นอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังเป็นทั้งเมืองหลวงและศูนย์กลางการเดินทางของนักท่องเที่ยว (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555, หน้า 3) โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านแถบอินโดจีนเพื่อเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน 5 ด้าน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558) ประกอบด้วย การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ และยั่งยืน

การพัฒนาและส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงเครือข่าย การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ทางด้านการท่องเที่ยว และการพัฒนา คุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยว

ไชน่าทาวน์ หรือ เยววราช เป็นชุมชนจีนที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดในเมืองไทย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ (ปิยนาค บุนนาค, 2559, หน้า 9) มีความโดดเด่นทั้งเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนสถาน ของกิน ร้านอาหาร และสิ่งต่างๆ ที่มีความเกี่ยวพันกับบรรพบุรุษของคนย่านนี้ที่มาจากจีนแผ่นดินใหญ่ซึ่งได้มาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนบริเวณนี้มาตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์

ไชน่าทาวน์ มีจุดหลักที่สำคัญ ได้แก่ “ถนนเยววราช” ซึ่งเป็นถนนเก่าแก่ที่สร้างขึ้นในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ถนนสายนี้ตัดผ่านใจกลางย่านคนจีนที่อาศัยในย่านไชน่าทาวน์ และได้รับการกล่าวขานขนานนามว่าเป็น “ถนนสายมังกร” (ปิยนาค บุนนาค, 2542, หน้า 12) ที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางการค้าและมีความคึกคักมีชีวิตชีวาเต็มไปด้วยร้านทอง ร้านค้า ร้านอาหารต่างๆ (กันต์ กนิษฐ์ พิณจวงษ์, 2558, หน้า 9) จึงทำให้เยววราชมีเอกลักษณ์โดดเด่น และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากทั้งชาวไทยและต่างชาติ

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาการนำนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีไชน่าทาวน์ เยววราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแผนงานการพัฒนา การท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร ปี 2554-2558 นี้ ว่ามีลักษณะเป็น

อย่างไร ตลอดจนจนความเป็นมา และพัฒนาการ ตลอดจนจนกระบวนการปฏิบัติงานตามนโยบายมีลักษณะเป็นอย่างไร และมีปัญหาเป็นอย่างไรบ้างในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษากระบวนการของการนำนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม ซึ่งเป็นการผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) คือใช้วิธีการแบบสำรวจ ซึ่งใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และใช้การวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กันไป

ประเภทการวิจัย

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ได้แก่ ข้าราชการ นักการเมือง ตัวแทนกลุ่มต่างๆ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด อุปกรณ์บันทึกเสียง และภาพ ใช้วิธีการเลือกตัวแทนแบบเจาะจงโดยแยกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) หน่วยปฏิบัติ (2) นักการเมือง และ (3) ฝ่ายเอกชน

และหน่วยงานอื่นๆ โดยมีรายชื่อผู้ที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึกที่ประกอบไปด้วยตัวแทนของส่วนงานต่างๆ รวมทั้งสิ้น 9 คน

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) แบบเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (Cross-sectional study) โดย ใช้ การ ส ำ ร ว จ ด ้วย แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 100 คนจากผู้ประกอบการร้านค้าในย่านไชน่าทาวน์เยาวราช การเก็บข้อมูลใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยเครื่องมือในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ (1) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ผลของการนำนโยบายการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ และ (3) ข้อเสนอแนะผลของการนำนโยบายการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้วิธีการการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยพิจารณาตรวจสอบแหล่งที่มา 3 แหล่ง ได้แก่ เวลา สถานที่และบุคคล จากแหล่งเวลา คือ ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ แหล่งสถานที่ คือ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ และแหล่งบุคคล คือ ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสังเกตควบคู่กันไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์จะ

เป็นข้อความบรรยาย (descriptive) ที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และจดบันทึก

2. การวิเคราะห์เนื้อหา ใช้การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (induction) จากเอกสาร คำสัมภาษณ์ โดยพยายามค้นหา วิเคราะห์ และตีความหมายที่แฝงอยู่ในข้อความเหล่านั้น แล้วนำมาสรุปเป็นข้อความบรรยาย

3. ใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำผลมาวิเคราะห์สรุปเป็นข้อความบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษานโยบายการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร ศึกษากรณีโซนนำ ทาวน์ เขียวราชพบว่ามีการพัฒนาการและความเป็นมาดังนี้

นโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร เกิดขึ้นมาจากความต้องการของรัฐบาลในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ เพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นทางเลือกที่สำคัญ ในขณะที่สังคมและการเมืองมีทิศทางสู่ความเป็นประชาธิปไตย โดยให้ความสนใจในการกระจายอำนาจมากขึ้น จนมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. 2542 ทำให้กรุงเทพมหานครดำเนินการแก้ไข ข้อกฎหมายในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 และจากความต้องการของกรุงเทพมหานครที่ต้องการมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ ที่มีลักษณะการปกครองแบบท้องถิ่นพิเศษ จึงได้มีตั้งหน่วยงานที่เป็น

สำนักด้านท่องเที่ยวขึ้นมารับผิดชอบด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ มีชื่อว่า “สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร” ขึ้น และจัดทำยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร อันได้แก่ “มุ่งสู่มหานครการท่องเที่ยวที่ดีที่สุด” เพื่อเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั่วโลก เพิ่มรายได้ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและบริการ โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน 5 ด้าน ประกอบด้วย การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน การพัฒนาและส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเครือข่าย การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทางด้านการท่องเที่ยว และการพัฒนาคุณภาพบริการด้านการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นให้กรุงเทพฯ เป็นมหานครท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สู่ความเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เน้นคุณภาพนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย และการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และพัฒนาย่านโซนนำ ทาวน์เขียวราชไปสู่เมืองนำท่องเที่ยวระดับโลก

2. กระบวนการของการนำนโยบายการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ ดังนี้

2.1 กิจกรรมที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพฯ

ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ กิจกรรมเป็นส่วนที่แสดงออกให้เห็นผลเป็นเชิงประจักษ์มากที่สุด สำหรับกระบวนการนำนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ศึกษากรณีไชน่าทาวน์ “เยาวราช” จะเป็นกิจกรรมที่การพัฒนาการท่องเที่ยวในย่านไชน่าทาวน์เยาวราช ที่เป็นชุมชนชาวจีน มีประวัติยาวนานเคียงคู่กับกรุงเทพฯ ดังนั้นกิจกรรมต่างๆ จึงเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว จะต้องแสดงถึงการอนุรักษ์วิถีชุมชนชาวจีน ชีวิตความเป็นอยู่ แหล่งจับจ่ายใช้สอย แหล่งอาหารอร่อยหลากหลาย เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากชุมชน และทางกรุงเทพมหานครได้จัดให้ไชน่าทาวน์เยาวราช เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555, หน้า 108) ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์หรือนโยบายด้านพัฒนาการท่องเที่ยวเขตสัมพันธวงศ์ คือ “ไชน่าทาวน์ที่มีเสน่ห์และเป็นเลิศทางด้านประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีน” (สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์, ม.ป.ป.) กิจกรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยวย่านไชน่าทาวน์สามารถแบ่งได้คร่าวเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) กิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวแบบระยะสั้น และ (2) กิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวแบบระยะยาว

2.2 สภาวะเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว

1) ด้านสภาวะด้านเศรษฐกิจพบว่าสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาค เอเชียแปซิฟิก (PATA) คาดการณ์ว่าการท่องเที่ยวของไทยมีโอกาสจะเติบโตได้ถึงร้อยละ 6 แต่เนื่องจากปัญหาการเมืองภายในประเทศ

ซึ่งอาจทำให้ไทยสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขัน และอาจส่งผลให้เสียโอกาสที่จะขยายตัวได้ตามที่พยากรณ์ไว้ อนึ่งภายหลังจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศไทยเพิ่มขึ้น แนวโน้มการเติบโตของภูมิภาคอาเซียนจะมีความสำคัญและทั่วโลกต่างจับตามอง สำหรับการท่องเที่ยว ในประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศกลุ่มอาเซียนกับปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ปริมาณนักท่องเที่ยวในประเทศในกลุ่มอาเซียนมีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้รับผลประโยชน์จากการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคอาเซียน ดังนั้น เมื่อเปิดประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนและการเปิดเสรีภาคทางการท่องเที่ยว จะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้เพิ่มมากขึ้น

สภาพทางเศรษฐกิจในย่านไชน่าทาวน์เยาวราช มีย่านการค้าที่สำคัญหลายแห่ง ซึ่งเป็นย่านการค้าที่เคยรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เช่น ย่านธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมที่สำคัญ ๆ ในย่านไชน่าทาวน์เยาวราช มีการรวมตัวของธุรกิจประเภทเดียวกัน แบ่งแยกเป็นย่านได้อย่างชัดเจน ดังนี้ ย่านค้าทองคำ (ถนนสายทองคำ) ย่านเวียงนครเกษม ย่านลำพัง ย่านทรงวาดและริมแม่น้ำเจ้าพระยา ย่านค้ากระสอบและอะไหล่ ผ้าและของเบ็ดเตล็ด ย่านค้าเครื่องเหล็ก อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ย่านค้าเครื่องหนัง ย่านสินค้าของเด็กเล่น ย่านตลาดเก่า และย่านสถานประกอบการเงิน

นอกจากนี้ยังมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประวัติศาสตร์สำคัญมากมาย และจากลักษณะความเป็นย่านต่างๆ ที่ทำให้เกิดความหลากหลายในแต่ละพื้นที่ในย่านไชน่าทาวน์เยาวราชแล้ว และยังมีมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา ทำให้ไชน่าทาวน์เยาวราชเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรที่สามารถขยายภารกิจด้านบริการเชิงท่องเที่ยวให้พัฒนาระดับนานาชาติถึงขนาดเป็นผู้นำหรือศูนย์กลางเชิงการท่องเที่ยวได้ ในขณะที่เศรษฐกิจการท่องเที่ยวของประเทศที่มีแนวโน้มดีขึ้น เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ย่านไชน่าทาวน์สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวได้

ภาพรวมของสภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับระดับปานกลาง ประเด็นที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การขยายตัวของการท่องเที่ยวทำให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้น ประเด็นที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทำให้คนในชุมชนไชน่าทาวน์มีรายได้มากขึ้น

2) สภาวะด้านสังคม พบว่าสภาวะด้านสังคมของประเทศ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไป สาเหตุหนึ่งของกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงของโลกถึงกัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี การเดินทางที่ง่ายและรวดเร็ว ที่ทำการเคลื่อนย้ายของแรงงาน การย้ายถิ่นฐาน ซึ่งกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อสภาวะสังคมภายในประเทศ และทิศทางของการพัฒนาท่องเที่ยว ที่หน่วยงานราชการ และผู้ประกอบการ ต้องเปลี่ยนมุมมองพัฒนาตัวเอง เพื่อรองรับกับคู่แข่ง คู่ค้า และลูกค้าที่

เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม แต่ก็มีผลกระทบตามมาโดยเฉพาะด้านสังคม ได้แก่ ความแออัดของชุมชน ปัญหาขยะ มลพิษ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ในมุมด้านการท่องเที่ยวอาจทำให้เกิดการกลืนวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมแฟชั่น ร้านอาหารจากต่างประเทศ อาจเกิดการสูญเสียความเป็นท้องถิ่นของชุมชน นอกจากนี้ ยังเกิดการกระจุกตัวของคนในชุมชนเมืองทำให้หลายเมืองที่บริหารจัดการไม่ดีไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ทั้งนี้มีโอกาส และเสน่ห์ของท้องถิ่นจะสูญเสียไป อนึ่งสภาวะทางสังคมของไชน่าทาวน์เยาวราชนั้น จากลักษณะทางสังคมของ ไชน่าทาวน์เยาวราช โดยมีลักษณะของการรวมกลุ่มที่มีลักษณะต่างๆ ดังเช่น องค์กรชุมชน กลุ่มอาชีพทางการค้า กลุ่มวัฒนธรรมและศาสนา และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ซึ่งทั้งหมดจะไม่แยกกันชัดเจน แต่บางครั้งจะเป็นกลุ่มที่ซ้อนกันบ้าง กรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนที่เรียกว่าชุมชนเมือง มีทั้งที่เช่าและเป็นเจ้าของเอง ส่วนใหญ่มีฐานะดีและร่วมมือกับทางราชการเป็นอย่างดี และ กลุ่มอาชีพ จะรวมกลุ่มกันตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจในไชน่าทาวน์เยาวราช เช่นสมาคมพ่อค้าผ้า สมาคมพ่อค้ายา สมาคมผู้ค้าทอง กลุ่มวัฒนธรรมและศาสนา ที่เห็นชัดเจน คือสมาคมตระกูลต่างๆ ซึ่งไม่ได้จำเพาะเจาะจงว่าจะเป็นผู้อยู่อาศัยในไชน่าทาวน์เยาวราชเท่านั้น แต่ในย่านไชน่าทาวน์เยาวราช จะเป็นศูนย์กลางที่นับได้ว่าใหญ่ที่สุดในประเทศไทย รวมทั้งกลุ่มศาลเจ้า มัสยิด โบสถ์คริสต์ด้วย

และในปัจจุบันชุมชนได้มีสัญลักษณ์ของศูนย์กลางความเป็นไชน่าทาวน์ที่ใหญ่และมีความหมายที่สื่อถึงการรวมกลุ่มทางสังคมของชุมชนคือ ชุมประตู่ไทย - จีน

เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา ซึ่งตั้งอยู่บริเวณวงเวียนโอเดียน อีกทั้งมาตรการความปลอดภัยให้กับการท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมเขาวราช ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากขึ้น ประกอบกับการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วมีส่วนในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้วการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวนั้น พบว่ายังเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบจากวิกฤตที่เกี่ยวข้องกับโรคระบาด การก่อการร้าย การชุมนุมประท้วง และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งจะเห็นได้จากวิกฤตทางการเมืองในประเทศไทย ที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

สภาวะด้านสังคมที่กล่าวข้างต้นนั้นส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติโดยตรงซึ่งพบว่า ปัจจัยทางด้านสังคมส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับระดับปานกลาง ประเด็นที่มีผลกระทบจากการนำนโยบายไปปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ เกิดการอพยพแรงงานจากต่างถิ่น ส่วนประเด็นที่มีผลกระทบจากการนำนโยบายไปปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ เกิดความขัดแย้งในสังคม

3) คุณลักษณะและจำนวนของหน่วยงานจากการศึกษาคุณลักษณะและจำนวนของหน่วยงานในการนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัตินั้นพบว่าหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 4 หน่วยงานปฏิบัติ ประกอบด้วย เขตสัมพันธวงศ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร กองการท่องเที่ยว สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร การท่องเที่ยว

แห่งประเทศไทย และสถานีตำรวจ (จักรวรรดิ และ พลับพลาไชย 1) ซึ่งในแต่ละหน่วยงานมีสถานภาพของหน่วยงาน อำนาจหน้าที่ และทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นงบประมาณและทรัพยากรบุคคลของแต่ละหน่วยงานซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของนโยบาย

4) กระบวนการทางการเมือง ของการนำนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ความหมาย ณ ที่นี้เป็น การกล่าวถึงความสามารถในการต่อรองระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของนโยบาย เช่น นักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และหน่วยงานอื่นๆ อันได้แก่ สภาวัฒนธรรมเขตสัมพันธวงศ์ ในการต่อรองกับหน่วยผู้ปฏิบัติหลัก อันได้แก่ กรุงเทพมหานคร เขตสัมพันธวงศ์ มีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของนโยบาย ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนในเรื่องเงินในการจัดกิจกรรม ผู้มีความรู้ในการจัดงานกิจกรรมต่างๆ เครือข่าย ความช่วยเหลือร่วมมือ จากคนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในนโยบาย ดังนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงมีอำนาจในการต่อรองให้การปฏิบัติเป็นไปตามความต้องการของตน หรือกลุ่มของตน เช่น นักการเมืองท้องถิ่นซึ่งมีลักษณะเป็นผู้นำท้องถิ่น ที่มีเครือข่าย มีความสามารถในการระดมทุน และเข้าถึงคนในท้องถิ่นของตน ชักจูงให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ และต้องการที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีชื่อเสียงของไชน่าทาวน์เขาวราช

กลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่รวมตัวกันตามสายอาชีพ จะมีความสามารถในด้านการสนับสนุน

ความช่วยเหลือต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยเงินช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม เพื่อต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในย่านไชน่าทาวน์เยาวราช ทำให้มีเศรษฐกิจดีขึ้น และนอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายอันได้แก่ สภาวัฒนธรรมเขตสัมพันธวงศ์ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาและฟื้นฟูวัฒนธรรมในท้องถิ่นทำให้มีอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุนของงบประมาณจากกรุงเทพมหานครมาช่วยในการจัดกิจกรรมต่างๆ และผู้ที่เป็นประธานสภาวัฒนธรรมจะเป็นผู้ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งมีศักยภาพในด้านเครือข่ายที่สามารถร้องขอความช่วยเหลือจากนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ได้ ส่งผลให้การทำงานของสภาวัฒนธรรมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในย่านไชน่าทาวน์เยาวราชประสบความสำเร็จ ทำให้ชุมชนไชน่าทาวน์เยาวราชเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว

อภิปรายผล

1. นโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร เป็นนโยบายที่มุ่งเน้นให้กรุงเทพฯ เป็นมหานครท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สู่ความเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของ World Tourism Organization (2004) ที่กล่าวถึง การท่องเที่ยวต้องตระหนักและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด การเคารพในสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของประชาชนพื้นเมือง รวมไปถึงการรู้จักปรับตัวและเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและ

ประเพณีของแต่ละชุมชน จากการที่ไชน่าทาวน์เยาวราช ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นย่านชุมชนชาวจีนใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมในกรุงเทพฯ อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่และทัศนียภาพที่สวยงาม เอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี และประวัติศาสตร์ สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครและนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทยา นวลละออง (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี พบว่า กลุ่มวัดและชุมชนริมน้ำมีอุปสงค์การท่องเที่ยวสูงสุด รองลงมาคือ กลุ่มแหล่งโบราณคดี กลุ่มวัฒนธรรมมอญสามโคก และศิลปวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2. ในกระบวนการนำนโยบายการพัฒนาของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติการจัดกิจกรรมของการพัฒนาการท่องเที่ยวของของย่านไชน่าทาวน์เยาวราช ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวแบบระยะสั้น เช่น การจัดงานเทศกาลตรุษจีน งานเทศกาลกินเจและเทศกาลอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวย่านไชน่าทาวน์สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชญา สุขสมจิตร (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการใช้สื่อ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรมศึกษากรณี: เยาวราช เทศกาลกินเจ และงานวิจัยของสมศักดิ์ คล้ายสังข์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเยาวราช ศึกษากรณี:

เทศกาลกินเจ พบว่า นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวราชเพราะงานเทศกาลรองมาจากการจับจ่ายซื้อของกินของใช้ ซึ่งนักท่องเที่ยวอยากรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมประเพณี และสนใจต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และยังมีกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวแบบระยะยาว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาท่องเที่ยวในย่านไชน่าทาวน์เยาวราช เพื่อสนับสนุนให้เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว และเกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ในย่านไชน่าทาวน์เยาวราช โครงการสร้างแบรนด์สินค้าเยาวราช โครงการสร้างตลาดใจกลางเมือง โครงการปั่นจักรยานท่องเที่ยวโดยเชื่อมกับเขตอื่นๆในเกาะรัตนโกสินทร์ กิจกรรมรื้อฟื้นอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว ฯลฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนทรัพย์ สอนเมืองตุลาพันธ์ (2546) ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ และร้อยเอ็ด พบว่า รัฐยังเข้ามามีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวแทนประชาชน ซึ่งเป็นกิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี ของท้องถิ่น ส่วนการเผยแพร่ของดีของชุมชนและการศึกษาร่วมกันของชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรชัย ไทรชมพู่ (2548) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทยและมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า กิจกรรมที่เหมาะสมในพื้นที่ศึกษามีศักยภาพทั้งทางด้านศิลปะ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ได้แก่ กิจกรรมจัดรูปแบบการท่องเที่ยวทางจักรยาน เนื่องจากมีศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยววัฒนธรรมไทยและมอญมีความเก่าแก่ มีเอกลักษณ์ดึงดูดใจ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ถนนเยาวราชจึงเป็นมากกว่า “ถนน” ซึ่งมีความแตกต่าง จากถนนเส้นอื่น ถนนสายนี้แฝงไปด้วยอารยธรรมและคุณค่าต่างๆ มากมายที่เราควรตระหนักและ ระลึกไว้อยู่เสมอว่า การที่ “เยาวราช” กลายเป็นย่านธุรกิจทางการค้าที่สำคัญไม่ใช่เหตุบังเอิญ กลุ่มคน ที่ถือว่าเป็นบทบาทสำคัญต่อความเจริญรุ่งเรืองของถนนสายนี้ อย่างเด่นชัด คือ ชาวจีนโพ้นทะเล ที่ หลังไหลเข้าสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ถนนสายนี้ใช้เวลาที่ก่อรูปมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 2 ศตวรรษและด้วยความคึกคักของถนนเยาวราชกว่าหลายชั่วอายุคน จึงทำให้บริเวณพื้นที่แห่งนี้ กลายเป็นพื้นที่ทำเลทองที่ใครๆ ก็อยากที่จะเข้ามาจับจอง แต่ถึงอย่างไรแล้ว หากเรามุ่งแต่จะ แสวงหาประโยชน์จากถนนสายนี้เพียงอย่างเดียวโดยที่ไม่มีการพัฒนาสุดท้ายพื้นที่แห่งนี้ก็จะหมด ประโยชน์ไปในที่สุด

2. จากปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรมจะเห็นได้ว่า การที่ได้รับความนิยมทางสังคมจากสังคมออนไลน์หรือโซเชียลเน็ตเวิร์คมีผลต่อการตัดสินใจเลือก รับประทานอาหารริมทาง มากที่สุด ผู้ประกอบการ หน่วยงานของเขต และหน่วยงานของรัฐ ควรใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ หรือใช้กลยุทธ์ทางการตลาดต่างๆ ผ่านทางสังคมออนไลน์มากขึ้น เพราะในปัจจุบัน ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ตได้ง่ายกว่าวิธีอื่น

3. ปัญหาการสืบทอดความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และเทศกาลของชาวจีนสู่รุ่นลูกหลานมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และ ความคิด ความเชื่อ ส่วนบุคคล เช่น การคิดว่าขนบธรรมเนียมของชาวจีนไม่มีความสัมพันธ์กับ

การใช้ชีวิตในปัจจุบัน การมีความคิด ความเชื่อ เปลี่ยนแปลงไป การรับวัฒนธรรมใหม่ ผู้ทำหน้าที่สืบทอดไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในความหมาย หรือความสำคัญของเทศกาลเพียงพอ มีความบกพร่องในการปลูกฝังทางด้านความคิด ความเชื่อ การปฏิบัติตามธรรมเนียมจากรุ่นตนเองสู่ลูกหลาน เป็นต้น

4. ปัจจัยที่สนับสนุนให้การสืบทอดความเป็นจีน ประสบผลสำเร็จ คือ การแก้ไขความบกพร่องของการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและมากพอระหว่างคนแต่ละรุ่นอายุ กระบวนการขัดเกลาภายในครอบครัว การปลูกฝังให้ตระหนักถึงความเป็นลูกหลานจีน การเน้นย้ำความสำคัญที่ต้องสืบทอดหรืออนุรักษ์ เพื่อการดำรงอัตลักษณ์ของความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ การเปลี่ยนแปลงความคิดเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้อง ที่ว่าวัฒนธรรมเป็นเรื่องของส่วนรวม การดำรงอยู่ของความเป็นจีนจะเกิดได้จากการร่วมมือของชาวจีนส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ประเด็นของนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร แนวนโยบายที่ถูกกำหนดโดยภาครัฐ ทั้งจากส่วนกลาง และท้องถิ่นในการกำหนดเป้าหมายและแผนยุทธศาสตร์ ในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการกำหนดจากชนชั้นนำ ควรสำรวจถึงความต้องการของชุมชน เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการวางแผนปฏิบัติให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในชุมชน

2. ประเด็นของกระบวนการทางการเมืองของการนำนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร

ไปปฏิบัติ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในย่านไชน่าทาวน์เยาวราชอย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบล่างขึ้นบน

3. ประเด็นปัญหาด้านกฎหมายที่ขัดแย้งต่อนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรเสนอรัฐบาลให้ออกกฎหมายการจัดสรรงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ ในการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวพิเศษ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สะดวก และรวดเร็วขึ้น

4. ปัญหาด้านการอนุรักษ์ การสืบทอดความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และเทศกาลของชาวจีนสู่รุ่นลูกหลานมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจสมัยใหม่ และความคิด ความเชื่อส่วนบุคคล โดยคิดว่า ขนบธรรมเนียมของชาวจีนไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตในปัจจุบัน การรับเอาวัฒนธรรมใหม่ ผู้ทำหน้าที่สืบทอดไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในความหมาย หรือความสำคัญของเทศกาลเพียงพอ ทำให้มีความบกพร่องในการปลูกฝังทางด้านความคิด ความเชื่อ การปฏิบัติตามธรรมเนียมจากรุ่นตนเองสู่ลูกหลาน ดังนั้นควรมีการสนับสนุนให้การสืบทอดความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และเทศกาลของชาวจีน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ในหลายๆ ช่องทาง เช่น จัดหลักสูตรการเรียนการสอนแก่ลูกหลานในท้องถิ่น ให้มองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ:

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560*. กรุงเทพฯ:

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กัณฑ์กนิษฐ พิณจวงษ์. (2558). *เยาวราช: ประวัติถนนเยาวราช*. ค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2560, จาก

<http://kankanitrtv.blogspot.com/2015/12/blog-post.html>.

ปิยนาด บุนนาค. (2559). *สำเพ็ง:ประวัติศาสตร์ชุมชนจีนในกรุงเทพ*. สุภาวงศ์ จันทวานิช (บรรณาธิการ), (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะนาด บุนนาค. (2542). *ชุมชนชาวจีนในกรุงเทพ ศึกษาเฉพาะเขตสัมพันธวงศ์*. ประยูรทมาทากิจศิริ (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.

พูนทรัพย์ สอนเมืองตุลาพันธ์. (2546). *รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์และร้อยเอ็ด*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2555). *รายงานฉบับสมบูรณ์ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร*.

กรุงเทพฯ: กองการท่องเที่ยว สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร.

ศรชัย ไทรชมพู่. (2548). *การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนวิถีชีวิตวัฒนธรรมไทยและมอญ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

สมศักดิ์ คล้ายสังข์. (2549). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมย่านเยาวราช ศึกษากรณี:*

เทศกาลกินเจ. คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

อัญชญา สุขสมจิตร. (2548). *ประสิทธิผลในการใช้สื่อ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรมศึกษากรณี: เยาวราช เทศกาลกินเจ*. โครงการวิจัยและบริการวิชาการตามความร่วมมือทางวิชาการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

World Tourism Organization. (2004). *Sustainable Development of Tourism*. ค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2560, จาก

<http://sdt.unwto.org/content/about-us-5>.

Name: Mr. Chanapol Techvitul

วารสารรัชต์ภาคย์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 23 พฤษภาคม-สิงหาคม 2560

TCI กลุ่มที่ 2 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Address: 68/1-4 Petchburi RD. Soi 15 Phayathai Rajthavee Bangkok 10400

Education: Master of Political Science Program in Public Management

Work:

